

Ґрунтознавство і біогеографія

1. *Назва дисципліни* – “Ґрунтознавство і біогеографія”.
2. *Лектори* – доц. Прасул Юлія Іванівна, к. геогр. н.; доц. Сінна Олена Іванівна, к. геогр. н.
3. *Статус* – нормативний.
4. *Курс* – 1, 1 семестр.
5. *Кількість* – кредитів – 6, академічних годин – 180 (у т.ч. лекції – 64, лабораторні заняття – 32, самостійна робота – 84).
6. *Попередні умови для вивчення* – знання основ хімії, фізики, фізичної географії материків і океанів, метеорології, біології та інших дисципліни географічного та загальноприродничого циклів.
7. *Опис курсу*: Мета – вивчення ґрунтів як природного тіла та невід’ємної частини геосфери, конкретних умов формування ґрунтів, будови, властивостей, структури ґрунтів, особливостей і закономірностей їх розповсюдження; вивчення понять, принципів та концепцій, основних методологічних та методичних підходів біогеографії, характеристик біоценозів, відомостей щодо біогеографічного районування Землі.
8. *Структура курсу* – Розділ 1. Ґрунтознавство, *Теми*: Ґрунти як багатокомпонентна система (Предмет і завдання ґрунтознавства; Морфологія ґрунтів; Склад та властивості ґрунтів); Процес ґрунтоутворення (Фактори ґрунтоутворення; Ґрунтоутворний процес); Географія ґрунтів (Систематика, класифікація та загальні закономірності географії ґрунтів; Диференціація ґрунтового покриву; Загальна характеристика ґрунтового покриву та земельні ресурси України); Розділ 2. Біогеографія, *Теми*: Біогеографія як наука, її поняттєво-термінологічний апарат, методи, концепції (Предмет біогеографії; Поняття про біосферу; Поняття про ареали, космополіти, ендеміки; Біоценоз і його структура; Еволюція біосфери; Екологічні основи біогеографії; Методи біогеографічних досліджень), Біогеографічна зональність та районування (Система зональності; Біогеографічне районування суходолу. Основні біоми суходолу; Загальне біотичне районування Землі; Біоми гідросфери; Біоми островів); Практичне значення біогеографічних досліджень (Біогеографія та сільське господарство; Людина як об’єкт біогеографії; Збереження біорізноманіття як одне із завдань біогеографії; Біогеографія України).
8. *Форми та методи навчання* – лекції, лабораторні роботи, навчальні екскурсії, консультації, індивідуальна та самостійна робота студентів згідно програми курсу.
9. *Форми організації контролю знань, система оцінювання* – контроль знань здійснюється шляхом захисту лабораторних робіт та проміжних контролів.
10. *Навчально-методичне забезпечення* – робоча програма навчальної дисципліни, конспект лекцій (рукопис), підручники та навчальні посібники з окремих розділів курсу, завдання для лабораторних робіт, приклади завдань для проміжних контролів.
11. *Мова викладання* – українська, російська (для іноземних студентів).
12. *Список рекомендованої літератури*:

Базова література

За розділом 1

1. Ґрунтознавство з основами геології: Підручник / Назаренко І.І., Польчина С.М., Дмитрук Ю.М., Смага І.С., Нікорич В.А. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 503 с.
2. Ґрунтознавство: Підручник / Д.Г. Тихоненко, М.О. Горін, М.І. Лактіонов та ін.; за ред. Д.Г. Тихоненка. – К.: Вища освіта, 2005. – 703 с.
3. Глазовская М.А., Геннадиев А.Н. География почв с основами почвоведения. – М.: МГУ, 1995. – 400 с.
4. Добровольский В.В. География почв с основами почвоведения. – М.: Владос, 1999. – 384 с.
5. Полевой определитель почв / под ред. Н.И. Полупана, Б.С. Носко. – К.: Урожай, 1981.
6. Почвоведение: Учебник для университетов: В 2 частях / Под ред. В. А. Ковды, Б. Г. Розанова. - М.: Высшая школа, 1988. - Часть 1. Почва и почвообразование. - 400 с.; - Часть 2. Типы почв, их география и использование. – 368 с.

За розділом 2

7. Абдурахманов Г.М., Кривоулицкий Д.А., Мяло Е.Г., Огуреева Г.Н. Биogeография. – М.: Изд. центр "Академия", 2003. – 480 с.
8. Воронов А.Г., Дроздов Н.Н., Мяло Е.Г. Биogeография мира. – М.: "Высшая школа", 1985. – 264 с.
9. Второв П.П., Дроздов Н.Н. Биogeография: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2001. (К., 1982.).
10. Кукурудза С.І. Біogeографія. – Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006.– 504 с.
11. Леме Ж. Основы биogeографии. – М.: "Прогресс", 1976. – 308 с.

Допоміжна література

За розділом 1

1. Вернандер Н.Б. и др. Природа Украинской ССР. Почвы. – 1986.
2. Глазовская М.Л. Общее почвоведение и география почв. – 1981.
3. Добровольский В.В. География почв с основами почвоведения. – М., 1989
4. Добровольский Г.В., Урусевская И.С. География почв. – М.: МГУ, 1984. – 416 с.
5. Геннадиев А.Н., Глазовская М.А. География почв с основами почвоведения: Учебник. – М.: Высшая школа, 2005. – 461 с
6. Глазовская М.А. Почвы мира: В 2 т. / Т.1 Основные семейства и типы почв. М.: Изд – во Моск. ун- та, 1972. - 231 с. /Т. 2. География почв. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1973. - 427 с.
7. Карпачевский Л.О. Зеркало ландшафта. М.: Мысль, 1983. – 156 с
8. Добровольский В. В. Практикум по географии почв с основами почвоведения: Учеб. пособие для вузов. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. — 144 с.
9. Шеин Е.В., Архангельская Т.А., Гончаров М.В. и др.. Полевые и лабораторные методы исследования физических свойств и режимов почв. – М.: МГУ, 2001. – 200 с.

За розділом 2

10. Вавилов Н.И. Центры происхождения культурных растений / Пять континентов. – М.: "Мысль", 1987. – 348 с.
11. Зелена книга України /під заг. ред. Я.П. Дідуха – К.: Альтерпрес, 2009. – 448 с. + 48 кольор. с.
12. Уиттеккер Р. Сообщества и экосистемы. – М., "Прогресс", 1980. – 327 с.
13. Червона книга України. Рослинний світ/ за ред. Я.П. Дідуха — К.: Глобалконсалтинг, 2009.– 900 с.
14. Червона книга України. Тваринний світ/ за ред. І.А. Акімова — К.: Глобалконсалтинг, 2009.– 600 с.

Інформаційні ресурси

1. Авторські розробки лекційних та практичних робіт, представлених на сайті кафедри фізичної географії та картографії
2. Експозиції музею природи ХНУ (вул. Тринклера, 8).
3. Експозиції оранжерейного господарства ботанічного саду ХНУ (вул. Клочківська, 52).